

ASTIM VE ALLERJİ EĞİTİMİ

Özge ARIKAN

Astım ve Alerji dünyada en yaygın kronik hastalıklar arasında yer almaktadır. İstatistiklere göre tüm dünyada 300 milyon astımlı var ve her yıl 180 bin insan astım yüzünden hayatını kaybediyor. Asıl önemli olan da astımlı hasta sayısının her on yılda %50 oranında artıyor olması. Gelişmiş ülkelerde ilkököl çağı çocuklarının %10-15'i astım hastası. Allerji ise Amerika'da kronik hastalıklar arasında erişkinlerde üçüncü, çocuklarda da birinci sırayı tutmaktadır. Son yıllarda allerjik hastalıkların sık görülmesinde, suni beslenme giyim ve çeşitli ilaç kullanımının da rolü olduğu sanılmaktadır.

Türk Eczacıları Birliği Eczacılık Akademisi tarafından düzenlenen Meslek içi Eğitim Programları arasında yer alan Astım ve Alerji Meslek içi Eğitim Programında da eczacılarımıza etüt ve vaka çalışmaları destekli bir eğitim programı sunulmaktadır. Eğitimde; "Astım ve Tedavisini", "Astım Tedavisinde Eczacının rolü", "Astım Tedavisinde farklı dozaj Formlarının Kullanımı" ve "Alerji" konularına yer verilmektedir.

Astım Nedir?

Astım akciğerlere kadar olan hava yollarını (Bronşlar) etkileyen bir hastalıktır. Bu hava yolları soluduğumuz havayı burundan itibaren akciğerlere kadar ulaştırır. Sağlıklı bir kişide bu soluma olayı kolayca gerçekleşir. Astımlı bir kişide ise bazı dönemlerde soluma zorluğu meydana gelir. Astım atağı sırasında bronşlar (hava yolları) daralır ve havanın geçişi zorlaşır.

ÖNERİLMEMELİDİR!!!

- * Sakinleştiriciler
- * Mukolitik ilaçlar (öksürüğü artırabilir)
- * Göğüs fizyoterapisi
- * Erişkin ve büyük çocuklarda çok fazla hidrasyon
- * Antibiyotikler (beraberinde pnömoni, bakteriyel enfeksiyon varsa endike)

ASTIMDA KULLANILAN İLAÇLAR

Kontrol edici ilaçlar

- İnhal steroidler
- Sistemik steroidler
- Kromolin Sodyum
- Nedokromil Sodyum
- Lökotrien antagonistleri
- Uzun etkili beta2 agonistler
- Uzun etkili teofilin

Semptom giderici ilaçlar

- Hızlı etkili β_2 agonistler
- Teofilinler
- Antikolinerjikler
- Steroidler

Allerji Nedir?

Allerji, normalde zararlı olmayan bir maddeye karşı vücudun aşırı reaksiyonudur.

Anafilaksi (Allerjik Reaksiyon)

Doku mast hücreleri ve bazofillerden güçlü mediatörlerin hızlı ve ani salınımı sonucu gelişen ve

yaşamı tehdit eden sistemik bir reaksiyondur. Dünya Alerji Örgütü 30 ülkeden 1 milyon 200 bin kişi üzerinde yaptığı araştırmada, bu rakamın yüzde 22'sinin (250 milyon) alerjik hastalıklardan birine yakalandığını belirledi. Türkiye'de ise **alerjik astım** görülme oranı yüzde 2-5, **alerjik rinit** yüzde 7.5-15, **alerjik egzama** yüzde 0.08-5, yiyecek alerjisi yüzde 5 oranında tespit edildi.

Avrupa'da yapılan araştırmalar, kıta nüfusunun yarısının 2015 yılı itibarıyla bir tür alerjik hastalığa yakalanacağını ortaya koydu. 30 yıl önce **astım** vakalarının sadece üçte birinin alerjik olduğu, bugüne bu rakamın yüzde 80'lere kadar ulaştığı tespit edildi.

ANAFİLAKSİ SEBEPLERİ

- Besinler *** (En sık)
- İlaçlar ** (En sık 2. neden)
- Böcek sokmaları
- Egzersiz
- Lateks
- Allerji aşları
- Hormonlar
- Hayvansal proteinler
- Enzimler
- Polisakkaritler
- Çocuklarda anafilaksinin birinci sebebi besin alerjisidir. (Reaksiyonların %81'i)

Allerjik Rinit nedir?

Allerjik rinit klinik olarak allerjenle maruziyet sonucu nazal mukozada IgE aracılığıyla oluşan semptomatik bir burun hastalığı olarak tanımlanır. Popülasyonun %10-25'ini etkilemekte ve prevalans giderek artmaktadır. Şiddetli bir hastalık olmamasına karşın hastaların sosyal yaşamı, okul ve iş performansını bozar. Mali yükü büyüktür. ABD'de en sık görülen alerjik hastalıktır. Karakteristik rinit semptomları; hapşırma, kaşıntı, burun akıntısı, konjesyon şeklindedir.

RİNİT TEDAVİSİNDE KULLANILAN İLAÇLAR

- H1 antihistaminler (Oral-İntranazal)
- GCSs (Topikal-Sistemik)

- Dekonjestanlar (Oral-İntranazal)
- Antikolinergikler (Topikal)
- Antilökotrienler
- Kromonlar (İntranazal-Oküler)

Ürtiker

Vücudun herhangi bir yerinde gruplar halinde oluşan, soluk kırmızı renkli kabarıklıklardır. Ürtiker kan plazmasının derideki küçük damarlardan dışarı çıkması sonucu oluşur. Bu duruma histamin denen kimyasal maddenin salgılanması neden olur. Histamin mast hücresi dediğimiz hücrelerden salgılanır. alerjik reaksiyonlar, yiyeceklerin içinde bulunan bazı kimyasal maddeler ve bazı ilaçlar histamin salınımına neden olabilir. Bazen ürtikerin neden olduğu saptanamayabilir. İnsanların %10-20 si yaşamı boyunca en az bir kez ürtiker atağı geçirir. Bir çok atak bir kaç gün veya haftada geriler. Bazen de yıllarca sürebilir.

Antihistaminikler genellikle ürtikerde iyileşme sağlar. Ürtikerin oluşmaması için en iyi yol antihistaminiklerin düzenli bir şekilde alınmasıdır. Şiddetli olgularda epinefrin veya kortizon enjeksiyonuna ihtiyaç duyulabilir.

Türk Eczacıları Birliği Eczacılık Akademisi

Astım ve Allerji Eğitimi

Konuşmacı:

Yrd. Doç. Dr. Kutay DEMİRKAN

Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi

09:00-09:50 Astım ve Tedavisi

09:50-10:00 Kahve Arası

10:00-10:50 Astım Tedavisinde Eczacının Rolü

11:00-11:50 Astım Tedavisinde Farklı Dozaj

Formlarının Kullanımı

- Ölçülü Doz İnhaler

- Kuru Toz İnhaler

- Volumatik/Spacer

- Pikflovmetre

12:00-13:30 Öğle Yemeği

13:30-14:20 Allerji

14:30-15:20 Vaka/Etüt Çalışmaları

15:20-15:30 Kahve Arası

15:30-17:30 Vaka/Etüt Çalışmaları